

Fragments no Gunāra Priedes dienasgrāmatas, publicēts „Gunāra Priedes dzīve un darbi” 2. sējumā

1967. gads

10.VI

Naktī.

Neticami, bet – luga („*Smaržo sēnes*” – I.S.). Uzreiz, neatvairāmi, neatliekami. Un es sāku rakstīt, un tas bija tik savādi, es jutos atkal kā cilvēks, tas bija tik negaidīti, man taču likās, ka es to nekad vairs nevarēšu, rakstīt, lugu. Nekas, ka tā nebūs teātrim, vismaz tuvāko gadu laikā nē. Man tā ir jāraksta, tieši tāda, tieši tagad un par to.

Neticami. Es – rakstu.

Lai tad notiek./../

11.VI

Bet par lugu nebiju maldījies, tā ir klāt, pa īstam. 21 cilvēku (ieskaitot saimnieci un 5 meitenes – kulinārijas skolas audzēknes). Es nesteigšos, man jāorganizē būvmateriālu iegāde un transports uz Lielvārdi, jāraksta žurnālam „Iskusstvo kino”¹, par Hariju Gulbi jāraksta žurnālam „Družba narodov”², filmas „Četri balti kreklī” tapšanai jāseko, 15.06. jābūt Maskavā, 20.06. valdes sēde jāgatavo, un tas vēl ne tuvu nav viss, kas jādara jūnijā, bet lugai jābūt uzrakstītai augustā. Jūnijs, jūlijs, augusts. Trīs mēneši.

Nesteigšos arī ar nosaukumu./../

Vakarā.

Kā Māra dzejolī:

„Par vēlu, par vēlu, par vēlu,

¹ Kino māksla – krievu val.

² Tautu draudzība – krievu val.

Es vairs nevaru neizkaisīties,

Kaut ko gadiem gaidīt,

Kaut kam taisīties.”

„Smaržo sēnes”, luga 3 cēlienos

Darbojas

Kārlis Raubēns

~~Zelma, Lonija~~, (*Šeit un turpmāk saglabāti G. Priedes veiktie svītrojumi – I.S.*) Olga, viņa sieva

Sergejs, abu dēls

~~Brigita~~, Velta – Sergeja sieva

Anna

Rasma – viņu meitas

Ēriks – Rasma vīrs

~~Vilis~~, Jurgis

Sīmanis – Ērika kursa biedri

~~Olga~~, Zelma Raubēna – Kārļa māsa

Mirdza Kēlerte

Elfrīda Caune

Laimonis Zariņš

~~Arnolds~~, Aivars Brūns – šoferis

Uldis Matuzāns

Saimniece

~~Pirmā~~ Benita

~~Otrā~~ Ilze

~~Trešā~~ L. Rita

~~Ceturta~~ M. Rita

~~Piektā~~ Bronislava – ~~meitenes~~, kulinārijas skolas audzēknes

„Ko nu tur runāt –

Neatraisīties...

Ko nu tur runāt –

Neizkaisīties...”/../

12.VI

/../ Brāļus gaidot, provizoriski nospraudu jaunceltnes kontūras, saliju, samērcēju kājas, likos gulēt savā „memoriālajā mājā”, pa jumtu bungoja lietus... atnāca Mārtiņš, vēlāk parādījās Pēteris³, pa ceļam uz govs slaukšanu Dzidra⁴ ieskatījās... Tad ieradās brāļi... Nē, tas viss kopā nemaz nebija slikti. Ar visām neveiksmēm. Ar visu lietu.

Vakarā RKS apspriedām „ČBK” („Četri balti krekli”) režisora scenāriju. Kritiķi, visi četri, izteicās tik atzinīgi, ka tas jau šķita dīvaini, un kolēģija, kaut centās apvaldīties, nevarēja noslēpt savu tik ļoti nepievilcīgo patieso seju. Interesantāk par visiem runāja Ļudgards Gedravičus, negaidīti. Man blakus sēdēja Dina (*Kuple*). Otrā pusē – Rolands

³ Pēteris un Mārtiņš Bļodoni – Dzidras Bļodones dēli

⁴ Dzidra Bļodone – Gunāra Priedes jaunības dienu mīlestība, Lielvārdes vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja, Lielvārdes teātra režisore

(*Kalniņš*). Pretim – Miks (*Zvirbulis*) u.c., Ļudgards, Elziņa⁵, Žoržs (*Georgs Blūmentāls*). Ir tomēr lieliski cilvēki pasaulē.

Zvanīja Regīna (*Ezera*), apbēdinājusi tā sērija „Karogā” par viņas „Dzilnas silu”, izanalizējām šo jautājumu, teica – palicis vieglāk. /../

Gulēju tajā būdā pie Daugavas, lietum par jumtu dauzot un grabinot, un domāju par lugu „Smaržo sēnes”. Par to es tagad domāšu katru dienu.

13.VI

Šī dīvainā sajūta, ko biju paspējis aizmirst, šī apmātība, izslēgšanās vai kā to, man tagad, tāpat kā agrāk, saka: jā. Pa īstam. Cits viss aizgājis diezin kur, liekas šķita pusdienas, pagaisis izrādījās, sakarā ar rītdienas Maskavas braucienu kārtojamais, /../, neesmu uzrakstījis „Isskustvo kino” tās divas lpp. – arī priekšpusdien, kad ar RS šoferi braukājām pa būvmateriālu laukumiem, es gan redzēju un dzirdēju, kas notika apkārt, bet domas bija citur – kā toreiz, kad rakstīju „Tavu labo slavu”, ar „Trīspadsmi” tomēr bija savādāk, bija lielāka racionālā elementa klātbūtne.

Naktī.

Mirusi [aktrise] Emma Ezeriņa. Beidzot. Kad tas bija, kad es viņai aizsūtīju ziedus? Es kaut kur braucu... nē, Kinonamā bija jaunie autori, tātad – piezīmju kalendārs – 29.03. ... 2 ½ mēneša, bet jau toreiz Emma Karlovna⁶ stāstīja par nepanesamām sāpēm, ko slimniece cenšas neizrādīt... „īsta latviete”, E. K. vairakkārt uzsvēra... un stāstīja, kādu prieku viņai sagādājis mans raksts „Karogā”, kā viņa to visiem apmeklētājiem citējusi, izskaidrojusi... Bēres būs 16. 06., laikam netikšu. Manā lugā viņa bija Zeltīte Jankovska, tas bija skaists, smalks un gudrs tēls, ārkārtīgi atšķirīgs no viņas stiprajām, asajām, raupji niknajām vai komiskajām sievām un vecenēm. „Stipra sieviete,” teica E.K., „un īsta latviete!”.

17.VI

⁵ Elza Preisa – Rīgas kinostudijas montāžas režisore

⁶ Emma Aizsilniece (1898-1981) – arhitekte, Latvijas Arhitektu savienības sekretāre

Maskavā liepas zied, pielijušas smaržo Gorkija ielā. Divas dienas – kā divas nedēļas, KS, pie Ilīrijas (*Grakovas*); un visur līdzī bija „Smaržo sēnes”, un visur līdzī nāca labais iespaids no „Četru baltu kreklu” provēm (14.06., divas stundas pirms izlidošanas). Ar brīdi, kad Anitas – Dinas Kuples istabā ienāca Cēzars – Uldis Pūcītis, viss nostājās savā vietā. Var sākties uzņemšana. Vakar šo faktu akceptējām MP. Bet rīt jābrauc uz Lielvārdi un jāapskatās sešas autokravas betona paļu atgriezumam, ko tur izgāzuši brāļi./../

18.VI

Naktī nomiru. Sapnī? Jeb patiešām? No tumsas iznirusi, starojot tuvojās Līvija Lauva⁷, es rāvos atpakaļ, skaidri apzinoties, ka viņa ir mirusi – un iekritu melnā tumsā un klusumā, bet pēc tam vairs nebija nekā, itin nekā. Tā apmēram tas varētu notikt. Ieslīgšana nāvē.

Kā smaržo peonijas. /../

19.VI

„Jūs atgādināt lūsi, kas staigā mīkstiem soļiem, bet tajā pašā laikā gatavojas lēcienam”, teica Jevgeņijs Jevtušenko, bet pēc brīža konstatēja, ka es esot pārāk inteliģents. Viņi ar Maiju (*Augstkalnu*) te bija kādu stundu vai drusku vairāk, mēs izdzērām pudeli „Aligotē” un istaba vēl ir pilna cigarešu „Kent” aromāta, kuras viņi abi smēķēja – bet kad viņi aizgāja, es piezvanīju Vizmai (*Belševicai*) un mēs ilgi debatējām par šo cilvēku, kuru viņa tik labi pazīst un tik maz ciena.

Sākās ar Maijas zvanu – lai es labi ātri pasakot, kur ir Čaka kaps, jo viņai blakus stāvēt Jevtušenko – „Женя, я тебя тоже люблю!”⁸ – ar sešām rozēm, visskaistākajām visā Rīgā (– „Vai tu viņam teici, ka jābūt pāra skaitlim?” – „Viņš bijis 32 zemēs un pats zina!”)

Maijas balss satraukumā drebēja.

⁷ G. Priedes klasesbiedrene Ventspils ģimnāzijā

⁸ Žeņa, es tevi arī mīlu – krievu val.

Viņi uznāca, no Raiņa kapiem atgriežoties, un vispirms viņš izteica neapmierinātību ar Raiņa pieminekli, vagneriānisks esot un nezin kāds tur, dzejniekam!? Es, protams, izteicu par to savu vislielāko izbrīnu, jo mani pārsteidza pat doma, ka Zemdegas darbs var nepatikt, teicu – pirmo reizi dzirdu... Vispār, viņš laikam pieradis pie citādas uzņemšanas un attieksmes, 32 zemes apbraukušais, visā pasaulē pazīstamais un zināmais Jevgeņijs Jevtušenko... Nekas. Mēs nu reiz esam tādi, kādi esam, un izturamies normāli un ar pašcieņu pat tad, kad pie mums ciemojas Andrejs Vozņesenskis, vai Heinrihs Bells, kurus cienām un mīlam.

Jā. Bet bija interesanti. Un tagad jau liekas tā kā neticami, ka viņš te patiešām bija. Tāpat kā kādreiz neticami likās, ka esam Londonā. Mēs? Vai tiešām? Londonā? Tad, kad tur bijām. Vēlāk tas jau šķita mirāža.

Jautāju, vai taisnība, ka Pazolīni⁹ viņu uzaicinājis tēlot Kristu tajā savā filmā. Jā, taisnība. Pazolīni vēlāk teicis, ka ar viņu, J.[evtušenko], filma būtu bijusi pavisam citāda... Nešaubos! Kur nu! Teicis, Kristus būtu ar mazu, piccolo¹⁰, trūkumu? Defektu? – neatceros īsti, kādu vārdu viņš lietoja, itāļu terminu krieviski tulkojot (it kā viņi ar Pazolīni būtu sarunājušies itāļu valodā...)

Franko¹¹ Spānija un Padomju Latvija esot vienīgās zemes pasaulē, kas viņam atteikušas zāli [kur uzstāties]...

Runāts tika par Solžeņicinu, Platonova romānu, Katajevu, Šolohovu, kongresu, Naumovu¹², viņa vēstuli, ko pārķēruši un raidot no ārzemēm, tautas svētkiem un daudz ko citu, bet visu pārskanēja aizvainojums, ka viņam Rīgā nedod pat Filharmonijas zāli, nemaz nerunājot par Sporta manēžu vai (Vizmas ideja) Doma baznīcu!

Vagneriānisks? Raiņa kapa piemineklis? Interesanti, nūdien./../

⁹ Paolo Pazolīni, itāliešu kinorežisors

¹⁰ Mazu – itāliešu val.

¹¹ Franko Baamonde Fransisko (1892-1975) – spāņu politiķis, autoritārā režīma vadītājs

¹² Jakovs Naumovs, īstajā vārdā Matusovs (1908 – 1967), padomju čekists, rakstnieks

21.VI

Pirmā „Četru baltu kreklu” grupas sanāksme. Kaut scenārijs, režisors, nav apstiprināts. Kaut neviens nevar pateikt, vai tā nebūs arī pēdējā. Bet bija interesanti un visai rosinoši. Dina, Uldis, Līga (*Liepiņa*), Arnolds Liniņš un Armīns Lejiņš, Pauls Butkēvičs un (*Eduards*) Plataiskalns – tāda izskatījās mūsu aktieru grupa. Rolands. Miks, Varis Brasla, Uģis Egle¹³, Helēna (*Vahruševa*), Elita (*Rudzīte*)¹⁴, Renāte (*Stūrmane*), Juris Dzenis¹⁵, Valdis Aizpurietis¹⁶ – kas vēl bija? Beidzām (šaurākā lokā) ap pusnakti, uznāca spēcīgs pērķona lietus, vedām ar Miku Dinu mājās uz Bergu ciemu – vienās dzīvās debatēs, kaut dzēruši bijām tikai kafiju./../

Laiku pa laikam (4 stundu garās LKS valdes sēdes laikā) zvanīja Ojārs, viņi esot pie Jevtušenko un gaidot mani. Kad beidzām, biju pārāk noguris. Un, patiesību sakot, negribējās. Pietiek man viņa. Dabūjuši VEF klubu, biļetes izpārdotas... Lieliski. Lai lasa./../

27.VI

Rolands, ar scenāriju. Jauns sākums, labāks, noformējām galīgi, pārcēlām uz augšu „Zaldātiņus”, to vietā finālā ielikām „Cik viens mēs par otru zinām? Maz, pavisam maz.”/../

28.VI

„Smaržo sēnes”. Neko vēl neesmu uzrakstījis, bet luga veidojas un virzās uz priekšu. Izgaist un atpakaļ nebūtībā ienirt tā tagad vairs nevar. Vienīgi kopā ar mani./../

29.VI

¹³ kinooperators

¹⁴ filmu grima māksliniece

¹⁵ fotogrāfs

¹⁶ Filmas direktors-praktikants

„... ir viens sakarīgs cilvēks Tavā vecumā (laikam gadu vai divus par Tevi vecāks). Protams, nevar pateikt no viena vakara par visu, kādā virzienā virzīta viņa domāšana, bet aicināt viņu var,” raksta Māris (*Čaklais*), no Drēzdenes jau, par Horstu Adameku¹⁷. Tūlīt informēju Liju (*Brīdaku*), jāorganizē ielūguma vēstule – cilvēks, kas studē un popularizē Garlību Merķeli, jāatbalsta visiem spēkiem, kad nu Māris konstatējis, ka tas nav nekāds Krauliņa vai tml. vācu variants./../

30.VI

Ar Rolandu pielikām punktu režisora scenārija pārmontētajam variantam./../ Tas tomēr ir baigi, cik daudz laika un nervu var atņemt tie pigmeji. Rolandam kaut kas ar sirdi bijis, un kā tad lai nebūtu, pēc visa – bet šiem kas?/../

2.VII

Vakar likām pamatus manai mājai Lielvārdē. Sestdien, 1. jūlijā. Tehnikumiešu bija pieci – Edvīns (*Kalniņš*), Bruno (*Otersons*), Andris (*Spulle*), Juris Čīka un Gunārs Segliņš. Bija Andris Kalniņš, bija Zigfrīds (*Kravalis*), bija brālis, pievakarē ar laivu no Kurzemes krasta ieradās Regīna (*Ezera*) un Česlavs (*Kindzulis*), ugunsgrūdu iekārtojam izraktajā pagrabā būvbedrē, kur neķēra Daugavas vējš – bija labi, daudz arī padarīts, viss nosprausts un noprecizēts, daļēji gatavi pamati, nu tikai jāturpina.

Nu vairs nav kur atkāpties.

„Ak, Jēzus!” – esot teicis dakteris, būvbedres malā nostājies.

Esmu uzzinājis daudz jauna. Tas viss bija kā praktikums reālajā celtniecībā, ko es veicu savu bijušo audzēkņu vadībā./../

3.VII

[Dailes teātra aktrise] Ruta Šleiere ievietota psihiatriskajā slimnīcā.

¹⁷ Vācu literatūrzinātnieks, pētījis baltvācu literatūru, ciešas draudzības saites Adameku ģimeni saistīja ar Līviju Akurateri, par Ursulas Adamekas un Pētera Pētersona attiecībām lasāms grāmatā „Runcis”, Jumava, 2003

Es zinu, ka nedrīkstu tagad šeit palikt. Ir pusē trīs, bet vēl neesmu piecēlies no gultas, lasīju japāņu stāstus un laiku pa laikam neapģērbies gāju uz priekšnamu pie tālruņa, /../ mātes nav, Lielvārdē laikam vēl, un nav neviena, telefons atslēdzās, kaimiņi? Bet lejā dārd asfaltētāju traktors, griezīgi, un saplaucis pusotra metra garais jasmīnzars –

Es nedrīkstu te tagad palikt, bet kur iet, nezinu. Lai aizietu, jāskujas, jāmazgājas un jāapģērbjas, kas iet pāri maniem spēkiem./../

Viss, kam es pieskaros – un ko es uzsāku –

Nakts. Ieradās māte, ar zemenēm, ar rozā sīkrozītēm. Diena aizgājusi kā ļauns murgs. Jeb varbūt tā beidzot ir lielā skaidrība, kad viss nostājies savā vietā?

Japāņu fantasti aizfantazējušies tālu.

Jau tas: netieku vairs ar sevi nekādā galā, smoku nost, zvanu cilvēkiem, nervozēju, ka viņu nav mājās, ka viņi neatbild – protams, ja viņi atbild, kā parasti, dzird mani tādu, kādu pazīst. Lija. Ērika¹⁸. Vienīgi Ābramam (*Smuškevičam*) pateicu, ka rīt nebūšu ne uz (*Viļa*) Lāča pieminekļa žūrijas sēdi, ne citur, jo patlaban neesmu formā –

Un labi zinu, vajadzētu – būtu, un formā –

Kas tas ir? Vai –

Nē, nē. Naktī piezvanīju Ojāram, viņš lasīja dzejoļus, jaunus, svilpojamus tādus, dzīvus, skanīgus, par minikleitām, par puikām, kas grib būt lieli, par – viena bija nopietna dziesma, par Latviju – un es tā kā drusku attapos.

„Jāprot aiziet klusi un ar smaidu,

Lai var beigas labas būt.”/../

18.VII

Dzidra ved Pēteri uz Krimu, ārsti iesaka gaisa pārmaiņu, piezvanīja – lai braucot līdzī. Teicu, to viņai tagad tikai vajadzētu – viens ar astmu, otrs ar infarktu... Nekāda infarkta

¹⁸ Ērika Priede - brāļa Pētera sieva

jau nav, tikai likās, pieredzes trūkuma dēļ, bet mājās pabūt nebija slikti, vakar un šodien, pēc visu raibo notikumu virknes beidzamajā nedēļā, un nav vairs arī nekādu sāpju. Bet vakar! Likās, ka gals klāt.

39 gadi./../

Bija (13.07.) vakars RS, kopā ar rajonu partijas komiteju ideoloģiskajiem sekretāriem./../

Bija krievu kultūras nedēļas atklāšana. Sagaidījām kinogrupu Rumbulā, atklājām sestdien „Pallādiumā”./../ Bija arī Lielvārde, viens labs darba vakars (14.07.) un viena īsti laba, plaša talkas diena (16.07), kad pamatu likšana strauji pavirzījās uz priekšu./../

Dzidra. Dzidras paps, Mārtiņš un Pēteris – jā, pavisam kopā, ar mazajiem, mēs tur svētdien bijām 22 cilvēki, rekords – 23, mani pieskaitot – 23! Darbs bija, pusdienas zem ābeles, strauji braucieni laivā pa Daugavu Pētera un Visvalda vadībā, karsta saule pāri, zaļa vasara, ugunskurs krastmalā.

Sabruku vakar no rīta. Kas bija, kas nebija, saprast nevar. Vakarā atnāca Māris (*Čaklais*) ar Horsta Adameka vēstuli, Brehta songu plati u.c. suvenīriem, pilns Vācijas, un Harijs Gulbis ieradās, pilns savas braukšanas uz Augstākajiem literatūras kursiem Maskavā, es gulēju, klausījos viņos, stāstīju pats visādus jaunus notikumus un izveseļojos, kā saka, pilnīgi un galīgi.

Māris patlaban ir labākais latviešu dzejnieks.

Harijs ir vienīgais latviešu dramaturgs./../

20.VII

„Tuberkulozes jums nav,” – teica dr. Rugāja pēc tam, kad viņa un dr. Apinis bija mani skatījuši cauri rtg. kabinetā un kad jau bija noraidīts arī „infarkta” variants. Pleira, pneimonija, satumsams... Slimības lapa uz 6 dienām... Medikamentu kolekcija... Lai notiek.

Jautāja, vai tajā brīdī mani pārņēmušas nāves bailes, šausmas, drūmums. To pašu aizvakar telefoniski jautāja Vizma (*Belševica*). (Dievs augstais, mani. Bailes.) Ar

sirdsslimniekiem tā vienmēr esot... Mirdza Ķempe: „Ne katreiz un ne ar visiem. Jūs varbūt nomirsiet, nesajutis ne bailes, ne šausmas.”/../

22.VII

Piezvanīju Mirdzai Ķempei, lai izstāstītu, kāda vakar uz ekrāna bija Dina – karaliski skaista – un viņa priecājās par „Ende einer Dienstfahrt”¹⁹, vakar tikai aiznesu, bet jau izlasījusi, vienā rāvienā. „Sakiet, vai jums ir arī depresijas?” viņa jautāja. „Atzīstieties!” Tik skaista Dina nekad nav bijusi, arī jaunībā nē. Tik starojoša. Toreiz tas tikai uzplaiksnīja brīžam. Ceļš uz studiju nogurdināja, es laikam tiešām esmu slims, kaut acumirkli sāpju vairs nav, un prieku, ka Dina ir uz ekrāna un Anita, pajauca arī bažas par dziesmām, Imanta Kalniņa „Krekli” neiztur salīdzinājumu ar Gedraviča, Mārim nepatika, man nepavisam – bet tomēr: liels prieks./../

11.VIII

Galīgi satrieca Džordža Orvela „1984”. Orvels, pēc Meijera, miris 1950. gada 21. janvārī, tātad 1950. gadā iznākusi grāmata varētu būt sarakstīta 40. gadu beigās, un es par tās eksistēšanu – un ka bijis tāds Orvels – uzzinu šodien, 1967. gada 11. augustā. Un Orvels (1903.-1950.), kas nekad nav dzīvojis totalitārā valstī – un ir skaidrs arī, ka dzīvodams, viņš nekad tiktāl neaizdomātos un neko tādu neuzrakstītu. Viņš vienkārši būtu „dubultdomas” varā, tāpat kā teiksim, es.

„Dubultdoma nozīmē spēju turēt prātā vienā laikā divas pretrunīgas atziņas un abas akceptēt kā pareizas. Partijas intelektuālis zina, kādā virzienā viņam jāgroza savas atmiņas, tāpēc viņš zina, ka izspēlē joku ar īstenību; bet, lietojot dubultdomu, viņš tai pašā laikā sevi apmierina, ka īstenībai nav pāri darīts. Šim procesam jābūt apzinīgam, citādi tas netiktu veikts diezgan precīzi, bet tam jābūt arī neapzinīgam, jo citādi tas radītu viltojuma un tamlīdz vainas sajūtu. Dubultdoma atrodas pašā angsoca sirdī, partijas būtiskais akts ir lietāt apzinīgu krāpšanu, paturot nolūka tiešumu, kāds piemīt pilnīgam godīgumam. Teikt apzinīgus melus, tai pašā laikā tiem patiesi ticot, aizmirst katru faktu, kas kļuvis neērts un vēlāk, kad tas atkal nepieciešams, izvilt to no aizmirstības tieši tik

¹⁹ Kāda komandējuma beigās – vācu val.

ilgam laikam, cik vajag, noliegt objektīvas īstenības eksistenci un tai pašā lakā paturēt prātā īstenību, ko noliedz – tas viss nepieciešami vajadzīgs. Pat vārdu dubultdoma lietājot, jālietā dubultdomas process. Šo vārdu lietājot, partijas biedrs atzīst, ka rīkojas patvaļīgi ar īstenību, ar jaunu dubultdomas aktu viņš šo atziņu izdzēš no atmiņas, un tā joprojām līdz bezgalībai, meliem aizvien ejot patiesībai soli pa priekšu.” (203.-204.)

Ar „1984” ir tāpat kā ar „Pēdējo krastu”. Tu zini, ka tā ir izdoma, bet notici tai tādā mērā, ka šī izdoma šķiet visspilgtākā realitāte. Vienkārši tāpēc laikam, ka tā ir reāla, reālajai realitātei līdz savām konsekvencēm aizeksistējot. Nu, pietiek šodien vārda „Lielais Brālis” vietā likt „Mao” un „Spiegs” nosaukt par „Hunveibiniem”, lai „1984” būtu „1967” Ķīnā. Precīzi. Ķīnā, kur esam nonākuši līdz konsekvencēm. Bet ne jau par Ķīnu ir runa. Un ne jau tamdēļ man Orvela romāns iebelza kā ar rungu pa galvu, dzirksteles vien pašķīda, vēl tagad nevaru attapties un vēl ilgi nevarēšu, skaidrs, kur nu. Katra rindkopa asociēja ko tikai visu. Kur nu vēl – darbs visā kopumā./..//

13.VIII

Otro dienu istabā, un nekas, bet – cik ilgi es te tā dzīvošu? Atsāku lugu, jau 10 lpp. mašīnrakstā, jau visi cilvēki, katrs ar savu balsi – vienīgais, kurš neko nav teicis, ir Jurgis, galvenais varonis. Ja tikai par tādu neizvēršas Anna./..//

14.VIII

Ārā lija lietus, kas šovasar jau skaitās notikums, un es, visu citu aizmirsis, rakstīju, līdz vēlāi naktij. Kas par to, ka šī luga nekur nebūs rādāma? Man tā ir jāuzraksta. Neuzrakstīt to es vairs nevaru.

„Smaržo sēnes”.

Kad vairs nelija, izgāju ārā un drusku paklaidoju. Pirmo reizi kopš trim dienām. Un, vismaz pagaidām vēl, nekas nesāp.

„Runā Rīga. Mūsu raidījumi beigušies. Arlabunakti, biedri.”